

нив, що пересидіти в корті не біда (посидів би він сам хоч днину) і запитав, чи маю я гроші. Я відповів, що мої гроші заграбив дедектив.

Тут підходить дедектив і каже: „Він має \$ 3.40.“ —Тільки всього? пита суддя. Тоді взяв книжку законів і став читати спеціальний параграф, котрий має силу в Орігоні та Вашингтоні: „Той хто буде арештований на стріті і не мати менше грошей, менше, як \$5, ані роботи, карається на 30 днів міських робіт і мусить собі в той час пошукати за роботою, колиж не знайде, то по місяцю буде покараний на 60 днів міських робіт.“

Сей „спеціальний закон“ дає великий дохід говерменові. Ціла пайка дедективів ловить в Портланді і інших місцях робітника, арештовує, перебірає в американську синьо-білу одіж і примушує за перепалену печінку та гірку гербату дурно відробляти усі говерменські роботи.

Чи сеж не рабство останнього номеру!?

Суддя хотів було вже і мене записати в реєстр тих мучеників, але я вчинив такий протест, що нарешті він снітав, чи маю я в Портланді якого знакового, котрий би поручився за мене. Я мав лише одного поляка що мав реставрацію і від якого в мене було на \$5 самих тікетів... Покликали його через телефон. Він прийшов і визволив мене.

Того ж дня, проклявши „американську“ свободу, покинув я Портланд і відїхав до Сан-Франсіско.

Г. Сліпченко.

ОРГАНІЗАЦІЯ В САРТО МАН.

В Сарто Ман. коло Штейнбаху осіло 66 руських і 6 польських родин. Навкруги розкинулись французькі та німецькі осади.

Грунта під руськими фармами злі, багато каміню, але заідають житє нашим людям німці—шторники з Штейнбаху.

Іх там 24 брата. Мають млин, склад хліборобської машинерії, і два штори з усім, що потрібно для фармарів. Ті німці, як 24 павука впились в тіло фармарське і висають з них послідню кров. Сартовські люди звязані ними поруках і поногах і до сего часу ніяк не можуть себе з під них визволити.

Усім відомо, що фармар мусять купувати собі муку, бо власного млина не має. От і наші Сартовські русини мусять везти збіже до Штейнбаху, до німецького млина. Але німець за жадні гроші не хоче молоти збіжа русинові, хоч німцеві і французи мелють. Кажуть русинові обміняти збіже на муку. А міняють так, що за 3 бушля зерна дають 2 бушля муки! Розживають ся Штейнбахські павуки на руській тілі і в инший спосіб. Привозить русин збіже на продаж. Німець дає за бушель 50ц. Чоловік кричить, що шиниця його ч. 1 (номер вон)! Поїде бідаха, але незабаром і верне, бо нема куди і кому продати. Тоді ще котолупі „карає“ нашого нещасного фармара: уже не 50ц, а лише 40ц, дає за бушель найліпшої шиниці.

Але злодійство на тім не кінчається. Шторник забірає збіже, але грошей не дає. Маєш забрати собі з штору всього, що потрібно. Звичайно обтинає павук на всему великий процент. Колиж чоловік домагається аби заплатили йому гріними за збіже, чи тепер зімою за корти дров, то німець дає чеки. Чеки тих ніхто не міняє, бо де ж ти їх розміняєш, як крім 24 братів шторників нема нікого. До Вінніпегу не поїдеш. Покрутяться бідака тай несе чека назад до німця. Німець міняє свого чека, але обтинає на кожному доларові по 10ц. (чи не глум! не розбій!) Каже, що йому треба буде того чека міняти у Вінніпегу. Кого він дурить?

І так 66 руських родин гине в неволі капіталістичної пайки 24 шторників Штейнбаху.

Нарешті терпець їхній порвався, і вони покликали Організатора Соціалістичної П. К. Г. Сліпченка з Вінніпегу дати їм раду і порятунку. Треба додати, що перед декількома місяцями в Сарто заклали русини під проводом півця гре. катю. Костя Щерби „Читальню Просвіти“. Але самої просвіти замало, В ТЕПЕРІШНІ ЧАСИ ТРЕБА БУТИ ЗОРГАНІЗОВАНИМИ І ПОЛІТИЧНО. От ради такої політичної організації і був покликаний тов. Сліпченко який і приїхав до Сарто 15 лютого с. р.

Перед двома днями уже розіслали т. т. К. і П. Щерби друковані оголошення про маючий бути україн. соціалістичний мітинг в Сертю, 15го лютого почався міти-

нг в локалі читальні, в хаті М. Чубія, о годині півдо першої. Зібраних було трохи не сто людей.

Насам перед т. Сліпченко заявив, що він приїхав від канадійської робітничої партії (С. П. К.) завдаючи якої врятувати з під капіталістів угнечених фармарів і робітників. По тім перейшов до болючих справ сартовських кольтоністів, а власне до того визиску, якому підпали вони з боку 24 шторників з Штейнбаху.

Єдиний порятунок, як визволитись з під тих павуків вказав т. Сліпченко на фармарську організацію, на „фармарську спілку“. Треба щоб усі Сартовські фармари завязали спілку, зробили касу і склали гроші на будову власного млина. Тепер що до збіжа, то теж треба збувати не через німецькі руки, а „фармарська спілка“ могла би мати свій магазин, кудиб звозилось усе збіже і потім просто продажувалось до залізниці. Моглаб „фармарська спілка“, мати і штор з потрібним для фармарів товаром—себто уже сама „фармарські спілки“ увільнилаб нарід від злидства 24 шторників з Штейнбаху. Кожний фармар мав би шер тої спілки (шер коштував би \$5, або \$10), то не лише мав би муку, дабрє продавав збіже своє, або тано купував товари і машинерію а ще і мав би й процент зі свого шеру. Також штор міг би давати певний процент за куплені товари, наприклад купив би фармар на \$100, то йому зі ста звернено б було яких \$8, а то і більше. Важність „фармарської спілки“ вичезна і порятунок вона може дати певний—лише треба людям добре зорганізуватись. Тов. Сліпченко покликав зібраних фармерів до організації такої спілки, до зднанання фармарів у Сартю (нарід вкрив його слова гучними оплєсами.)

Але самої економічної організації, одної „фармарської спілки“ мало. Треба бути зорганізованими ще політично.

В Канаді є три партії. Консервативна—се Сіпіярська компанія великих капіталістів, до яких горнуть ся менші шкурулуни; Ліберальна—се великі капіталісти з залізничної компанії Гранд Тронк Пасіфік і їхні посіпаки; третє се трудова партія усіх тих, кого обирають консерватисти та ліберали; Соціалістична Партія Канади є партія вбогих, але тих, рука-

ми чіми витворине добро Канади. Соціалісти хочуть видерти капіталістам власть і віддати її в руки всьому народові, щоб в Канаді усеї нарід жив добре, щоб не було ні вбогих, ні багатих, щоб всі були вільні і рівні. Щоб робітник на фабриках і трудовик фармар мали усе, що їм треба, з державних шторів без грошей, щоб день праці був скорочений, щоб держава посідала усі машини, які зробили на весь нарід Канади задурно. Тепер фармарів заідають капіталісти. Щоб себе врятувати, фармари мусять злучитись з фабричним робітником в одну Соціалістичну Партію Канади, спільно-вибирати до парламенту лише Соціалістичних кандидатів.

Відтак тов. Сліпченко запитав, чи хочуть вони зорганізуватись? нарід закричав: „Най жив Соціалістична Партія Канади“!

Потім було прочитано, як організувались русини в Сто нволі (гучні оплєски), потім зібрані зажадали зорганізуватись в український Сартовський Локаль ч. 4 С. П. К. Висалос зараз 48 члє. Комітетов. обібрані Д. Микитюк — організатором, К. Щерба секретарем Д. Ульницький—касєром, П. Чернецкий і І. Дихтяр контролєри.

Співом робітничих пісень закінчився мітинг о 7 годині вечером.

Усі розійшлись дуже задоволені.

На другий день до Читальні зіхалось усе Сартю. 3 Тов. Прокопюком приїхало на саних щось 16 людей за 12 миль від Читальні почути живе слово

Мітинг трєвав від першої пополудни аж до пів восьмой вечер. Головним робом обговорювали справу виборчу.

Старший тов. Томяк заявив зібраним, щоб памятали наколи приїде капіталістичний агітатор поїти людей пивом—щоб жаден не продовав себе, бо: „не пиво питимеш, а кров дітей своїх!“

Нарід зарядив колекту, було зібрано щось \$10 на оплату подорожі організатора і на жертву на С. П. К. На обох мітингах був предсідателем тов. Чубій, секретарем К. Щерба.

Коли скінчився мітинг т. К. Щерба зробив нашому славному організаторови руської Манітоби торкаючи серце овицію. Нарід співав „Славу“; дівчата (яких до речі на мітингу не бракло)

обсинали т. Сліпченка квітками.

Отак славно виступила сартовська Русь на політичну боротьбу за жите і долю!

П. Щерба.

НОВИНКА.

Наближають ся вибори до Домініального Парляменту. Консервативна партія (капіталісти з Сіпіярської компанії і инші) хочуть, щоб русини поперли їх, як і раніш. Тому на час виборів готують ся видавати щотижневу газету „Слово“ Редактором сеї „газети“ (ходить чутка) буде руський учитель Кудрик.

За сею консервативною газетою уже консервативні наймити почали агітацію.

Так пан інспектор руських шкіль в Манітобі в неділю 23 лютого їздив до Гонпоу агітував за маючим бути „Словом“, казав що сея газета буде йти проти „Канадійського Фармара“ (Але не сказав, хто те „Слово“ видаватиме!) Крім того пан Стефанік відчув своїм обовязком виступити і проти соціалізму, але як сам нічого на йому не розуміє, той людям не міг нічого довести чому він проти соціалізму. Лише сказав: „Що соціалісти не вірять в бога.“

Але з другого боку сказав, що „Ісус Христос був першим соціалістом, бо єтоєв за убогими“... (О се сказав правду: Христос був богом рабів і угнетених)... Відніти консерватисти, коло мають таких агітаторів проти соціалізму... Але бідний і ти, руський народе, коли твої учителі та інспектори служать не тобі, а ворогам твоім.

Агітував пан інспектор і проти нашого провінціального Організатора тов. Гав. Сліпченка: „Коли він до вас приїде, то не слухайте його навчав пан Стефанік—бо Сліпченко ще молодий, не женатий, але загорячий, от шинить, як распечене зелізо у воді.“

Казав пан Стефанік людям у Гонпоу, що коли приїде час, то він ще раз приїде і скаже їм на кого мають голосувати. Яка таємниця! Ми й тепер знаєм, що п. Стефанік радитиме усіх голосувати на капіталістото з консервативного табору.